СХВАЛЕНО
рішенням педагогічної ради
(назва закладу освіти)
протокол від _____ № _____
ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ _____
від _____ № _____

ПОЛОЖЕННЯ
про систему виявлення, подолання та запобігання поглибленню освітніх втрат здобувачів освіти
І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про систему виявлення, подолання та запобігання поглибленню освітніх втрат здобувачів освіти (далі — Положення) є локальним нормативним документом закладу освіти, який визначає єдині організаційні та педагогічні підходи до виявлення, аналізу, подолання та запобігання поглибленню освітніх втрат здобувачів освіти.

1.2. Положення розроблено відповідно до законодавства України у сфері освіти, державних стандартів відповідних рівнів повної загальної середньої освіти, освітньої програми закладу освіти, методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України, Посібника з надолуження освітніх втрат, оприлюдненого Міністерством освіти і науки України 20 січня 2026 року, та з урахуванням підходів, визначених Типовою програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти за темою «Навчання в умовах викликів: інструменти подолання освітніх втрат і підтримки учасників освітнього процесу», затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 28.10.2025 № 1415.

1.3. Положення поширюється на організацію роботи з подолання освітніх втрат здобувачів початкової, базової та профільної середньої освіти — учнів 1–11 класів.

1.4. Система роботи з подолання освітніх втрат є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу та передбачає послідовний цикл:

1. виявлення освітніх втрат;
2. діагностування навчальних результатів;
3. аналіз отриманих результатів;
4. визначення причин та характеру освітніх втрат;
5. визначення потреби учня або групи учнів у педагогічній підтримці;
6. планування заходів з подолання освітніх втрат;
7. реалізацію визначених заходів;
8. проміжний моніторинг динаміки навчальних результатів;
9. коригування педагогічної підтримки;
10. підсумкове оцінювання результативності вжитих заходів.

Послідовність дій педагогічного працівника щодо виявлення та подолання освітніх втрат визначено в **Алгоритмі дій педагогічного працівника щодо виявлення та подолання освітніх втрат (додаток 1)**.

1.5. Робота з подолання освітніх втрат організовується з урахуванням віку учнів, рівня освіти, результатів навчання, індивідуальних освітніх потреб, причин виникнення труднощів, тривалості перерв у навчанні, психологічного та емоційного стану дитини.
1.6. Подолання освітніх втрат не повинно зводитися до механічного повторення пропущених тем, збільшення обсягу домашніх завдань, проведення надмірної кількості контрольних робіт або формального повторного проходження навчального матеріалу.
1.7. Основою роботи є визначення конкретних результатів навчання, яких учень не досяг, досяг частково або потребує їх закріплення, та організація цілеспрямованої педагогічної підтримки.
1.8. Заходи з подолання освітніх втрат мають бути реалістичними, педагогічно доцільними, обмеженими в часі, спрямованими на конкретні результати та такими, що не створюють надмірного навчального навантаження на учнів.
1.9. Участь педагогічних працівників у реалізації системи подолання освітніх втрат здійснюється відповідно до їхніх посадових обов'язків, освітньої програми, річного плану роботи закладу освіти та рішень педагогічної ради.
1.10. Система роботи ґрунтується на взаємодії адміністрації закладу, педагогічних працівників, класних керівників, працівників психологічної служби, здобувачів освіти та їхніх батьків або інших законних представників.

ІІ. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ

2.1. У цьому Положенні поняття вживаються в такому значенні:
освітні втрати — втрати знань, умінь, навичок, компетентностей та інших результатів навчання або недосягнення запланованих результатів навчання внаслідок перерв, обмежень чи несприятливих умов організації освітнього процесу;
навчальні втрати — втрата або недосягнення конкретних результатів навчання на рівні окремого учня, групи учнів, класу або навчального предмета;
освітні розриви — стійкі відмінності в освітніх можливостях та результатах навчання різних груп здобувачів освіти, спричинені нерівним доступом до якісної освіти, ресурсів, технологій, педагогічної підтримки або іншими соціальними та освітніми чинниками;
діагностування — процес збору та аналізу інформації про наявні результати навчання учня з метою виявлення прогалин, труднощів та визначення потреби в подальшій підтримці;
надолуження освітніх втрат — цілеспрямована система заходів, спрямована на досягнення учнями визначених результатів навчання, які не були досягнуті або були досягнуті частково;
педагогічна підтримка — сукупність організаційних, навчальних, методичних і психолого-педагогічних заходів, спрямованих на допомогу учневі в подоланні виявлених навчальних труднощів;
моніторинг динаміки — систематичне відстеження змін у результатах навчання учня або групи учнів після застосування заходів педагогічної підтримки.
2.2. Освітні втрати можуть мати:
предметний характер — прогалини у знаннях та вміннях з окремих навчальних предметів або інтегрованих курсів;

компетентнісний характер — недостатню сформованість ключових компетентностей та наскрізних умінь;
організаційний характер — втрату навичок самостійної роботи, планування навчальної діяльності, дотримання навчального режиму;
мотиваційний характер — зниження інтересу до навчання, навчальної активності, відповідальності та впевненості у власних можливостях;
психоемоційний характер — труднощі в навчанні, пов'язані зі стресом, тривалим перебуванням у небезпечних умовах, вимушеним переміщенням, зміною освітнього середовища та іншими кризовими обставинами.
2.3. Під час планування роботи педагогічні працівники враховують, що освітні втрати можуть бути індивідуальними, груповими, предметними, комплексними, короткотривалими або накопиченими.

ІІІ. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ СИСТЕМИ РОБОТИ

3.1. Метою системи роботи є своєчасне виявлення освітніх втрат, визначення їх причин, надання учням необхідної педагогічної підтримки, відновлення та покращення результатів навчання, запобігання поглибленню навчальних труднощів.
3.2. Основними завданнями є:

1. створення єдиного підходу до виявлення та аналізу освітніх втрат;
2. проведення педагогічно доцільного діагностування результатів навчання;
3. визначення конкретних результатів навчання, які потребують відновлення або формування;
4. установлення причин навчальних труднощів;
5. визначення учнів та груп учнів, які потребують додаткової підтримки;
6. планування індивідуальних, групових і загальнокласних заходів;
7. використання ефективних педагогічних технологій та методів навчання;
8. забезпечення психологічно безпечного та підтримувального освітнього середовища;
9. систематичний моніторинг динаміки навчальних результатів;
10. коригування заходів відповідно до результатів моніторингу;
11. розвиток професійної компетентності педагогів щодо подолання освітніх втрат;
12. забезпечення взаємодії з батьками;
13. запобігання поглибленню наявних освітніх втрат та виникненню нових.

ІV. ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ

4.1. Система роботи ґрунтується на таких принципах:
дитиноцентризму — урахування потреб, можливостей, віку та індивідуального темпу навчання дитини;
безпеки — недопущення психологічного тиску, стигматизації та публічного порівняння учнів;
діагностичної обґрунтованості — прийняття рішень на основі результатів діагностування та педагогічного спостереження;
адресності — спрямування підтримки на конкретні виявлені труднощі;
системності — послідовне проходження етапів від діагностики до моніторингу результатів;

гнучкості — можливість зміни форм, методів і тривалості підтримки залежно від динаміки результатів;
реалістичності — відповідність заходів реальним ресурсам закладу та можливостям учня;
партнерства — взаємодія педагогів, учнів, батьків та інших фахівців;
доказовості — використання педагогічних підходів та інструментів, результативність яких можна оцінити;
неперервності — систематичне відстеження прогресу та недопущення накопичення нових втрат.

V. ПОРЯДОК ВИЯВЛЕННЯ ТА ДІАГНОСТУВАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ

5.1. Виявлення освітніх втрат здійснюється систематично впродовж навчального року.
5.2. Основними етапами діагностування є:
первинне діагностування;
аналіз отриманих результатів;
визначення характеру та обсягу втрат;
планування підтримки;
проміжний моніторинг;
підсумковий аналіз динаміки.
5.3. Первинне діагностування доцільно проводити на початку навчального року або після тривалих перерв в організації освітнього процесу.
5.4. Додаткове діагностування може проводитися:
після тривалого дистанційного навчання;
після тривалих перерв в очному навчанні;
у разі значного зниження навчальних результатів учня;
після переходу учня з іншого закладу освіти;
після повернення учня з-за кордону;
у разі виявлення системних труднощів у навчанні;
перед початком цільової програми надолуження;
після завершення програми підтримки для визначення її результативності.
5.5. Для діагностування можуть використовуватися:
діагностичні роботи;
короткі предметні тести;
усні співбесіди;
практичні завдання;
спостереження за навчальною діяльністю;
аналіз письмових робіт;
аналіз портфоліо учня;
самооцінювання;
короткі опитування;
компетентнісні завдання;
аналіз виконання практичних і творчих робіт;
інші педагогічно доцільні інструменти.
5.6. Діагностування не повинно перетворюватися на надмірну кількість контрольних заходів.

5.7. Діагностичні завдання повинні перевіряти насамперед ключові результати навчання, необхідні для подальшого успішного опанування освітньої програми.
5.8. Під час первинного діагностування оцінка може не виставлятися до класного журналу, якщо метою роботи є виключно визначення навчальних труднощів та планування підтримки.
5.9. Результати діагностування аналізуються вчителем не лише кількісно, а й якісно.
5.10. За результатами первинного діагностування педагогічний працівник здійснює якісний і кількісний аналіз отриманих даних та визначає:

1. результати навчання, яких досягнуто;
2. результати навчання, яких досягнуто частково;
3. результати навчання, яких не досягнуто;
4. труднощі, спільні для значної частини учнів класу;
5. групи учнів, які мають подібні навчальні труднощі;
6. учнів, які потребують індивідуальної педагогічної підтримки.

Для систематизації результатів первинного діагностування може використовуватися **Узагальнена таблиця результатів первинного діагностування (додаток 2)**.
5.11. Для поглибленого аналізу освітніх втрат на рівні окремого класу та навчального предмета педагогічний працівник може використовувати **Аналітичну карту освітніх втрат класу (додаток 3)**.
Аналітична карта використовується для визначення:

- найбільш поширених навчальних труднощів;
- кількості учнів, які мають подібні труднощі;
- можливих причин виникнення освітніх втрат;
- необхідних заходів;
- термінів їх реалізації;
- очікуваних результатів;
- результатів подальшого моніторингу.

.

VI. АНАЛІЗ ПРИЧИН ОСВІТНІХ ВТРАТ

6.1. Після виявлення навчальних труднощів педагог визначає можливі причини їх виникнення.
6.2. Серед можливих причин можуть бути:
тривалі перерви в навчанні;
часті повітряні тривоги;
вимушене дистанційне навчання;
нестабільне електропостачання;
відсутність стабільного доступу до Інтернету;
відсутність необхідного технічного обладнання;
вимушене переміщення;
навчання за різними освітніми програмами;
тривала відсутність учня;
зміна закладу освіти;
низька навчальна мотивація;
недостатня сформованість базових умінь;

психоемоційне виснаження;
складні життєві обставини;
індивідуальні освітні потреби;
неефективність раніше застосованих методів навчання;
надмірне навчальне навантаження;
інші об’єктивні або суб’єктивні чинники.
6.3. Визначення причин здійснюється на підставі педагогічного спостереження, результатів діагностування, аналізу навчальної діяльності, бесіди з учнем, взаємодії з класним керівником, батьками та, за потреби, працівниками психологічної служби.
6.4. Виявлення причини освітніх втрат є необхідною умовою вибору відповідного способу підтримки.

VII. РІВНІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ

7.1. Залежно від результатів діагностування заходи можуть здійснюватися на трьох рівнях:
І рівень — загальнокласна підтримка;
ІІ рівень — групова підтримка;
ІІІ рівень — індивідуальна підтримка.
7.2. Загальнокласна підтримка застосовується, якщо однакові або подібні прогалини виявлено у значної частини учнів класу.
7.3. Формами загальнокласної підтримки можуть бути:
коригування календарно-тематичного планування;
повторне опрацювання ключових тем;
інтегроване повторення;
включення коротких блоків повторення до поточних уроків;
використання вправ на актуалізацію опорних знань;
застосування формувального оцінювання;
зміна методів пояснення складного матеріалу.
7.4. Групова підтримка застосовується для учнів, які мають подібні навчальні труднощі.
7.5. Формами групової підтримки можуть бути:
робота в малих групах;
короткострокові коригувальні заняття;
групові консультації;
додаткове пояснення;
практикуми;
навчальні майстерні;
робота за рівневими завданнями;
парне навчання;
інші доцільні форми.
7.6. Індивідуальна підтримка застосовується у випадку, якщо учень має суттєві або специфічні навчальні труднощі, які неможливо ефективно подолати лише під час загальнокласної або групової роботи.
7.7. Індивідуальна підтримка може передбачати:
індивідуальні консультації;

індивідуально підібрані завдання;
скорочення обсягу матеріалу для одночасного опрацювання;
поділ складного завдання на послідовні етапи;
додаткові пояснення;
візуальні алгоритми;
опорні схеми;
практичні вправи;
цифрові тренажери;
повторне виконання завдання після пояснення;
індивідуальний план педагогічної підтримки.
У випадку виявлення в учня суттєвих або стійких освітніх втрат, які потребують системної цільової педагогічної підтримки, може оформлюватися **Індивідуальна картка виявлення та подолання освітніх втрат здобувача освіти (додаток 4)**.
Індивідуальна картка використовується для фіксації:

- сильних сторін учня;
- результатів первинного діагностування;
- конкретних навчальних труднощів;
- можливих причин їх виникнення;
- пріоритетної мети педагогічної підтримки;
- очікуваного результату;
- запланованих форм роботи;
- результатів проміжного моніторингу.

Індивідуальна картка не оформлюється для всіх учнів класу та не є обов'язковою у випадках короткострокових навчальних труднощів, які можуть бути подолані в межах поточної диференційованої роботи на уроці.

VIII. ПЛАНУВАННЯ ЗАХОДІВ З ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ

8.1. Планування заходів здійснюється після аналізу результатів діагностування.
8.2. Педагогічний працівник визначає:
конкретні результати навчання, які потребують відновлення;
пріоритетність роботи;
форму підтримки;
методи та засоби роботи;
орієнтовну тривалість підтримки;
спосіб відстеження динаміки;
критерії результативності.
8.3. Під час планування необхідно визначати пріоритетні результати навчання, які є основою для подальшого опанування навчального матеріалу.
8.4. Не допускається одночасне включення до індивідуального плану підтримки надмірної кількості цілей.
8.5. Заходи можуть бути короткостроковими, середньостроковими або довгостроковими залежно від характеру та обсягу освітніх втрат.
8.6. Планування здійснюється таким чином, щоб робота з подолання втрат була максимально інтегрована в поточний освітній процес.

8.7. Окремі додаткові заходи організовуються за умови педагогічної доцільності та наявності відповідних організаційних можливостей.
8.8. Для учня, який за результатами діагностування потребує тривалої та системної цільової підтримки, може складатися **План педагогічної підтримки учня (додаток 5)**.
8.9. План педагогічної підтримки повинен містити:

1. конкретно визначену навчальну трудність;
2. цільовий результат навчання;
3. заплановані педагогічні заходи;
4. період роботи;
5. критерії результативності;
6. результати проведеної роботи.

8.10. План педагогічної підтримки складається на визначений період та переглядається за результатами проміжного моніторингу.
8.11. Не допускається формальне складання планів педагогічної підтримки для всіх учнів класу. План розробляється лише для тих учнів, які за результатами діагностування та педагогічного спостереження потребують системної індивідуальної роботи.

IX. ОСНОВНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ РОБОТИ

9.1. Для подолання освітніх втрат можуть використовуватися:
адаптація календарно-тематичного планування;
повторення ключового навчального матеріалу;
інтегроване повторення раніше вивченого матеріалу під час опрацювання нових тем;
індивідуальні консультації;
групові консультації;
коригувальні заняття;
робота в малих групах;
диференційовані завдання;
рівневі завдання;
навчальні картки;
візуальні опори;
алгоритми виконання завдань;
практичні роботи;
компетентнісні завдання;
проєктна діяльність;
взаємонавчання;
формувальне оцінювання;
цифрові освітні ресурси;
навчальні тренажери;
самостійна робота за індивідуальною траєкторією;
короткострокові програми надолуження;
інші педагогічно доцільні форми.
9.2. Вибір форми роботи здійснюється педагогом з урахуванням:
віку учнів;

рівня освіти;
характеру втрат;
кількості учнів, які мають подібні труднощі;
навчального предмета;
наявних ресурсів;
психоемоційного стану учнів;
результатів попередньої підтримки.
9.3. Під час роботи необхідно уникати перевантаження учнів додатковими завданнями.
9.4. Пріоритет надається якісному засвоєнню ключових результатів навчання, а не механічному збільшенню кількості виконаних вправ.

X. ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ НА РІЗНИХ РІВНЯХ ОСВІТИ

10.1. У 1–4 класах основна увага приділяється сформованості базових навичок читання, розуміння прочитаного, письма, усного мовлення, математичної грамотності, уміння навчатися та взаємодіяти.
10.2. Діагностування учнів початкових класів проводиться в психологічно комфортній формі та не повинно створювати ситуацію надмірного контролю.
10.3. У 5–9 класах основна увага приділяється:
сформованості базових предметних знань та вмінь;
умінню працювати з інформацією;
читанню з розумінням;
математичній грамотності;
застосуванню знань у практичних ситуаціях;
самостійній організації навчальної діяльності;
розвитку ключових компетентностей і наскрізних умінь.
10.4. Для учнів 5-х класів враховується адаптаційний період та особливості переходу від початкової до базової середньої освіти.
10.5. У 10–11 класах основна увага приділяється відновленню та поглибленню результатів навчання, необхідних для завершення повної загальної середньої освіти, продовження навчання та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії.
10.6. Для учнів старших класів доцільно використовувати:
індивідуальні консультації;
предметні модулі надолуження;
самостійну роботу з педагогічним супроводом;
цифрові ресурси;
практичні та компетентнісні завдання;
короткі інтенсивні програми з окремих тем.

XI. МОНІТОРИНГ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ

11.1. Моніторинг є обов’язковим складником системи подолання освітніх втрат.
11.2. Метою моніторингу є визначення:
динаміки результатів навчання;
результативності застосованих заходів;
необхідності продовження підтримки;
необхідності зміни методів і форм роботи;

можливості завершення цільової підтримки.
11.3. Моніторинг може здійснюватися шляхом:
повторного виконання аналогічних діагностичних завдань;
коротких тестів;
усного опитування;
практичних завдань;
аналізу поточних робіт;
спостереження;
самооцінювання учня;
аналізу портфоліо;
інших педагогічно доцільних способів.
11.4. Моніторинг не повинен дублювати первинне діагностування у повному обсязі, якщо для оцінювання прогресу достатньо короткого цільового інструменту.
11.5. За результатами моніторингу педагог може:
завершити цільову підтримку;
продовжити її;
змінити методи;
змінити форму підтримки;
уточнити цілі;
рекомендувати додаткову взаємодію з батьками або фахівцями.
11.6. Для систематизації інформації про зміни в результатах навчання учня може використовуватися **Форма проміжного моніторингу динаміки навчальних результатів (додаток 6)**.
11.7. Під час проміжного моніторингу порівнюються:

1. початковий стан сформованості визначеного результату навчання;
2. застосовані педагогічні заходи;
3. поточний результат;
4. характер динаміки;
5. необхідність подальшої підтримки.

11.8. За результатами проміжного моніторингу педагогічний працівник приймає одне з таких рішень:

- завершити цільову підтримку;
- продовжити підтримку;
- змінити методи роботи;
- скоригувати цільовий результат;
- змінити форму або рівень педагогічної підтримки;
- рекомендувати додаткову взаємодію з батьками;
- рекомендувати консультаційну взаємодію з працівником психологічної служби в межах його повноважень.

XII. ПОВНОВАЖЕННЯ УЧАСНИКІВ СИСТЕМИ

12.1. Директор закладу освіти:
забезпечує створення організаційних умов;
координує діяльність структурних підрозділів;

забезпечує розгляд питань на засіданнях педагогічної ради та нарадах;
сприяє професійному розвитку педагогічних працівників;
забезпечує контроль за функціонуванням системи.
12.2. Заступник директора з навчально-виховної роботи:
координує проведення діагностування;
узагальнює результати на рівні закладу;
аналізує предметні та вікові тенденції;
координує планування заходів;
здійснює моніторинг результативності;
надає методичну допомогу педагогам;
готує аналітичні матеріали.
Для узагальнення результатів роботи на рівні закладу освіти заступник директора з навчально-виховної роботи може використовувати **Узагальнену аналітичну таблицю результативності роботи з подолання освітніх втрат на рівні закладу освіти (додаток 7)**.
На основі узагальнених даних заступник директора визначає:

- найбільш поширені освітні втрати;
- класи та освітні галузі, які потребують посиленої уваги;
- результативні форми педагогічної підтримки;
- проблеми, які залишаються невирішеними;
- пропозиції щодо вдосконалення системи роботи.

12.3. Педагогічна рада:
розглядає результати моніторингу;
визначає пріоритетні напрями роботи;
схвалює загальнозакладні заходи;
аналізує результативність системи;
приймає рішення щодо вдосконалення роботи.
12.4. Учителі:
проводять діагностування;
аналізують результати;
визначають навчальні труднощі;
планують заходи підтримки;
реалізують заходи;
відстежують динаміку;
взаємодіють з учнями, батьками та класними керівниками;
коригують педагогічні підходи.
12.5. Класний керівник:
координує інформаційну взаємодію;
володіє інформацією про участь учнів класу в освітньому процесі;
сприяє взаємодії вчителів та батьків;
виявляє організаційні причини труднощів;
спільно з педагогами відстежує загальну динаміку учнів.
12.6. Працівник психологічної служби в межах своїх повноважень:
надає консультативну підтримку;

сприяє виявленню психологічних чинників навчальних труднощів;
проводить заходи з підтримки мотивації та психологічного благополуччя;
консультує педагогів і батьків.
12.7. Батьки або інші законні представники:
сприяють регулярній участі дитини в освітньому процесі;
підтримують комунікацію із закладом;
інформують про обставини, які можуть впливати на навчання;
сприяють виконанню рекомендацій педагогів;
не виконують навчальні завдання замість дитини.

XIII. ВЗАЄМОДІЯ З БАТЬКАМИ

13.1. Взаємодія з батьками будується на принципах партнерства, конфіденційності, поваги та спільної відповідальності за підтримку дитини.
13.2. Батькам надається інформація про:
виявлені труднощі;
сильні сторони дитини;
заплановані заходи підтримки;
способи допомоги вдома;
динаміку результатів.
13.3. Педагогічні працівники повинні надавати батькам конкретні й реалістичні рекомендації.
13.4. Не допускається перекладання на батьків обов’язку самостійно компенсувати освітні втрати шляхом виконання функцій учителя.
13.5. Домашня підтримка повинна сприяти самостійності дитини, а не підміняти її навчальну діяльність.

XIV. ДОКУМЕНТУВАННЯ ТА АНАЛІЗ РОБОТИ

14.1. Документування роботи з подолання освітніх втрат здійснюється в обсязі, необхідному для:

- аналізу результатів діагностування;
- планування педагогічної підтримки;
- координації діяльності педагогічних працівників;
- відстеження динаміки результатів навчання;
- оцінювання результативності проведеної роботи.

14.2. Документування не повинно створювати надмірного бюрократичного навантаження на педагогічних працівників.
14.3. У роботі можуть використовуватися:

1. **Алгоритм дій педагогічного працівника щодо виявлення та подолання освітніх втрат (додаток 1);**
2. **Узагальнена таблиця результатів первинного діагностування (додаток 2);**
3. **Аналітична карта освітніх втрат класу (додаток 3);**
4. **Індивідуальна картка виявлення та подолання освітніх втрат здобувача освіти (додаток 4);**
5. **План педагогічної підтримки учня (додаток 5);**
6. **Форма проміжного моніторингу динаміки навчальних результатів (додаток 6);**

7. **Узагальнена аналітична таблиця результативності роботи з подолання освітніх втрат на рівні закладу освіти (додаток 7);**
8. **Орієнтовна структура аналітичної довідки про стан роботи з подолання освітніх втрат (додаток 8);**
9. **Чекліст учителя «Чи ефективно я працюю з освітніми втратами?» (додаток 9).**

14.4. Додатки 1–9 є невід'ємною частиною цього Положення.
14.5. Використання форм здійснюється відповідно до характеру виявлених освітніх втрат та потреби в педагогічній підтримці.
14.6. Заповнення всіх форм одночасно для кожного учня не вимагається.
14.7. Основними робочими документами педагогічного працівника можуть бути:

- узагальнена таблиця результатів первинного діагностування;
- аналітична карта освітніх втрат класу;
- індивідуальна картка — для учнів, які потребують системної цільової підтримки;
- план педагогічної підтримки — у разі необхідності тривалої індивідуальної роботи;
- форма проміжного моніторингу — для оцінювання динаміки.

14.8. Для короткострокових навчальних труднощів, які долаються шляхом поточної диференціації, повторного пояснення, додаткової вправи або короткої консультації, оформлення індивідуальної картки та плану педагогічної підтримки не вимагається.
14.9. За результатами внутрішнього моніторингу заступник директора з навчально-виховної роботи готує аналітичну довідку відповідно до **Орієнтовної структури аналітичної довідки про стан роботи з подолання освітніх втрат (додаток 8)**.
14.10. Аналітична довідка може розглядатися:

- на засіданні педагогічної ради;
- на нараді при директорові;
- на засіданні професійної спільноти педагогічних працівників;
- під час внутрішнього самооцінювання якості освітньої діяльності.

14.11. Педагогічні працівники можуть використовувати **Чекліст учителя «Чи ефективно я працюю з освітніми втратами?» (додаток 9)** для професійної самооцінки та визначення напрямів удосконалення власної педагогічної практики.
14.12. Результати заповнення чекліста вчителем мають характер професійної самооцінки та не використовуються для формального рейтингового оцінювання педагогічного працівника.
14.13. Документація щодо індивідуальних освітніх втрат учнів використовується виключно для організації педагогічної підтримки та внутрішнього аналізу якості освітнього процесу.
14.14. Під час роботи з інформацією про індивідуальні результати навчання забезпечуються конфіденційність, захист персональних даних та недопущення стигматизації учнів.

XV. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

15.1. Професійний розвиток педагогічних працівників з питань подолання освітніх втрат є складовою внутрішньої методичної роботи.
15.2. Основними напрямами професійного розвитку є:
розуміння сутності освітніх втрат та освітніх розривів;
добір інструментів діагностування;
якісний аналіз результатів;
визначення пріоритетних результатів навчання;
планування цільової підтримки;
диференціація та індивідуалізація навчання;
формувальне оцінювання;
психосоціальна підтримка;
моніторинг динаміки;
коригування педагогічних стратегій.
15.3. Заклад освіти сприяє участі педагогів у програмах підвищення кваліфікації, професійних спільнотах, тренінгах, практикумах, взаємонавчанні та обміні досвідом.
15.4. Методична робота закладу має бути спрямована на практичне застосування інструментів подолання освітніх втрат, а не лише на теоретичне ознайомлення з проблемою.

XVI. ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ

16.1. Ефективність системи оцінюється за такими показниками:
наявність позитивної динаміки навчальних результатів;
зменшення кількості стійких навчальних труднощів;
досягнення учнями визначених цільових результатів;
підвищення навчальної активності;
зменшення кількості учнів, які потребують інтенсивної підтримки;
результативність застосованих педагогічних заходів;
ефективність взаємодії педагогів і батьків.
16.2. Підсумковий аналіз здійснюється не лише за оцінками учнів, а й за якісною динамікою сформованості знань, умінь, компетентностей, самостійності та навчальної мотивації.
16.3. За результатами аналізу педагогічна рада може ухвалювати рішення про:
продовження ефективних практик;
коригування загальнозакладних заходів;
зміну інструментів діагностування;
посилення методичної підтримки педагогів;
організацію додаткових програм;
удосконалення системи моніторингу.
Для аналізу результативності роботи на рівні закладу освіти використовуються узагальнені дані, внесені до **Узагальненої аналітичної таблиці результативності роботи з подолання освітніх втрат на рівні закладу освіти (додаток 7)**, та аналітичні матеріали, підготовлені відповідно до **Орієнтовної структури аналітичної довідки (додаток 8)**.

XVII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

17.1. Це Положення схвалюється педагогічною радою закладу освіти та вводиться в дію наказом директора.
17.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться у зв’язку зі змінами законодавства, появою нових методичних рекомендацій, результатами внутрішнього моніторингу або необхідністю вдосконалення системи роботи.
17.3. Контроль за виконанням Положення здійснює директор закладу освіти та заступник директора з навчально-виховної роботи відповідно до розподілу функціональних обов’язків.
17.4. Положення діє до прийняття нового документа або внесення до нього змін у встановленому закладом освіти порядку.
17.5. Додатки 1–9 до цього Положення є його невід’ємною частиною та використовуються відповідно до мети, етапу й рівня організації роботи з подолання освітніх втрат.
17.6. Форми додатків можуть адаптуватися закладом освіти з урахуванням віку учнів, специфіки навчального предмета, характеру освітніх втрат та особливостей організації освітнього процесу за умови збереження їх основної мети й змістового призначення.
17.7. Адміністрація закладу освіти не допускає необґрунтованого збільшення обсягу документації педагогічних працівників у межах реалізації цього Положення.

Додаток 1

АЛГОРИТМ ДІЙ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА
щодо виявлення та подолання освітніх втрат

Етап 1. Виявлення навчальних труднощів

Учитель:

1. Аналізує результати навчання учнів за попередній період.
2. Проводить педагогічне спостереження за навчальною діяльністю учнів.
3. Визначає ключові результати навчання, необхідні для подальшого опанування освітньої програми.
4. Добирає доцільний інструмент первинного діагностування.
5. Проводить діагностування без створення надмірного психологічного навантаження на учнів.
6. Не використовує результати первинного діагностування для публічного порівняння або ранжування учнів.

Етап 2. Аналіз результатів

Учитель визначає:

- які результати навчання досягнуті більшістю учнів;
- які результати досягнуті частково;
- які результати не досягнуті;
- які труднощі є спільними для значної частини класу;
- які групи учнів мають подібні труднощі;
- які учні потребують індивідуальної підтримки;
- які можливі причини виявлених труднощів.

Етап 3. Визначення рівня підтримки

За результатами аналізу вчитель обирає один або декілька рівнів роботи:

І рівень — загальнокласна підтримка, якщо труднощі мають більшість учнів класу;

ІІ рівень — групова підтримка, якщо однакові або подібні труднощі мають окремі групи учнів;

ІІІ рівень — індивідуальна підтримка, якщо учень має суттєві індивідуальні труднощі.

Етап 4. Планування роботи

Учитель визначає:

- конкретний результат навчання, якого необхідно досягти;
- форму підтримки;
- методи роботи;
- орієнтовну тривалість підтримки;
- спосіб перевірки прогресу;
- критерій результативності.

Етап 5. Реалізація підтримки

Педагог використовує відповідно до потреб:

- повторне пояснення;
- короткі блоки повторення;
- диференційовані завдання;
- роботу в малих групах;

- індивідуальні консультації;
- практичні вправи;
- візуальні опори;
- алгоритми;
- навчальні картки;
- цифрові тренажери;
- взаємонавчання;
- формувальне оцінювання;
- інші педагогічно доцільні методи.

Етап 6. Моніторинг динаміки

Після визначеного періоду роботи вчитель:

1. Проводить коротке повторне діагностування.
2. Порівнює результати з початковими даними.
3. Визначає наявність або відсутність позитивної динаміки.
4. Приймає рішення про:

- завершення цільової підтримки;
- продовження роботи;
- зміну методів;
- зміну рівня підтримки;
- уточнення навчальних цілей.

Додаток 2

УЗАГАЛЬНЕНА ТАБЛИЦЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕРВИННОГО ДІАГНОСТУВАННЯ

Навчальний предмет / інтегрований курс _____

Клас _____

Учитель _____

Дата проведення діагностування _____

№	Прізвище, ім'я учня	Результати навчання, які перевірялися	Досягнуто	Досягнуто частково	Не досягнуто	Виявлені труднощі	Рекомендований рівень підтримки
1							
2							
3							
4							
5							

Загальні висновки

Результати навчання, які досягнуті більшістю учнів:

_____

_____

Результати навчання, які потребують повторного опрацювання з усім класом:

_____

_____

Групи учнів, які мають подібні труднощі:

_____

_____

Учні, які потребують індивідуальної педагогічної підтримки:

_____

_____

Першочергові заходи:

_____

_____

Учитель _____ /_____/

Додаток 3

АНАЛІТИЧНА КАРТА ОСВІТНІХ ВТРАТ КЛАСУ

Клас _____

Навчальний предмет _____

Учитель _____

Період аналізу _____

№	Виявлена проблема	Кількість учнів	Можлива причина	Заплановані заходи	Термін реалізації	Очікуваний результат	Результат моніторингу
1							
2							
3							
4							

Висновок учителя

Основними труднощами учнів класу є:

_____

_____

Пріоритетними напрямами роботи визначено:

_____

_____

Для загальнокласної роботи заплановано:

_____

Для групової роботи заплановано:

_____

Індивідуальної підтримки потребують:

_____

Учитель _____ /_____/

Додаток 4

ІНДИВІДУАЛЬНА КАРТКА

виявлення та подолання освітніх втрат здобувача освіти

Прізвище, ім’я учня _____

Клас _____

Навчальний предмет / інтегрований курс _____

Учитель _____

Період педагогічної підтримки _____

1. Результати первинного діагностування

Сильні сторони учня:

_____

_____

Результати навчання, яких учень досяг:

_____

_____

Результати навчання, яких учень досяг частково:

_____

_____

Результати навчання, яких учень не досяг:

_____

_____

2. Основні навчальні труднощі

_____

_____

3. Можливі причини труднощів

_____

_____

4. Пріоритетна мета педагогічної підтримки

_____

_____

5. Очікуваний результат

_____

_____

6. Заплановані форми підтримки

□ індивідуальні консультації;

□ додаткове пояснення;

□ диференційовані завдання;

□ робота за алгоритмом;

□ використання візуальних опор;

□ практичні вправи;

□ навчальні картки;

□ цифрові тренажери;

□ повторне виконання завдань після пояснення;

□ інше _____

7. Результати проміжного моніторингу

Дата _____

Позитивна динаміка:

Труднощі, які залишаються:

Рішення:
□ завершити цільову підтримку;
□ продовжити підтримку;
□ змінити методи роботи;
□ скоригувати мету;
□ перейти до іншого рівня підтримки.

Учитель _____ /_____/

Додаток 5

ПЛАН ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ УЧНЯ

Прізвище, ім’я учня _____

Клас _____

Навчальний предмет _____

Період реалізації плану _____

№	Виявлена трудність	Цільовий результат навчання	Заплановані заходи	Період роботи	Критерій результативності	Результат
1						
2						
3						

Форми роботи

□ підтримка під час уроку;

□ індивідуальні завдання;

□ робота в малій групі;

□ консультації;

□ самостійна робота за визначеним алгоритмом;

□ використання цифрових освітніх ресурсів;

□ інше _____

Взаємодія з батьками

Рекомендації:

_____

_____

Дата інформування батьків _____

Учитель _____ /_____/

Додаток 6

ФОРМА ПРОМІЖНОГО МОНІТОРИНГУ ДИНАМІКИ НАВЧАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Прізвище, ім’я учня _____

Клас _____

Предмет _____

Учитель _____

Результат навчання	Початковий стан	Застосовані заходи	Поточний результат	Динаміка	Подальше рішення
				позитивна / незначна / відсутня позитивна / незначна / відсутня позитивна / незначна / відсутня	

Загальний висновок

□ визначених результатів досягнуто;

□ наявна позитивна динаміка, роботу необхідно продовжити;

□ позитивна динаміка незначна, необхідно змінити методи роботи;

□ необхідно уточнити причини труднощів;

□ необхідна консультація з батьками;

□ доцільна взаємодія з працівником психологічної служби;

□ інше _____

Учитель _____ /_____/

Додаток 7

УЗАГАЛЬНЕНА АНАЛІТИЧНА ТАБЛИЦЯ

результативності роботи з подолання освітніх втрат на рівні закладу освіти

Навчальний рік _____

Період моніторингу _____

Освітня галузь / предмет	Класи	Основні виявлені труднощі	Охоплено підтримкою учнів	Основні заходи	Наявність позитивної динаміки	Проблеми, що залишаються	Подальші дії

Загальні висновки

1. Найбільш поширені освітні втрати:

_____

_____

2. Класи та освітні галузі, які потребують посиленої уваги:

_____

_____

3. Найбільш результативні форми роботи:

_____

_____

4. Форми роботи, які потребують коригування:

_____

_____

5. Пропозиції щодо подальшої роботи:

_____

_____

Заступник директора
з навчально-виховної роботи _____ /_____/

Додаток 8

ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА АНАЛІТИЧНОЇ ДОВІДКИ
про стан роботи з подолання освітніх втрат

1. Загальна інформація

Указати:

- період проведення моніторингу;
- класи, охоплені діагностуванням;
- навчальні предмети та освітні галузі;
- використані інструменти діагностування;
- мету проведеної роботи.

2. Основні результати діагностування

Проаналізувати:

- результати, досягнуті більшістю учнів;
- найбільш поширені труднощі;
- предметні та вікові особливості;
- кількість учнів, які потребували загальнокласної, групової та індивідуальної підтримки.

3. Причини виявлених освітніх втрат

Зазначити найбільш характерні причини:

- тривалі перерви у навчанні;
- повітряні тривоги;
- дистанційне навчання;
- нестабільний доступ до Інтернету;
- вимушене переміщення;
- тривала відсутність учнів;
- зміна освітніх програм;
- низька навчальна мотивація;
- психоемоційні чинники;
- інші встановлені причини.

4. Організовані заходи

Описати:

- зміни в організації навчальної роботи;
- загальнокласні заходи;
- групову підтримку;
- індивідуальну підтримку;
- консультації;
- використані педагогічні технології;
- взаємодію з батьками;
- методичну підтримку педагогів.

5. Результати проміжного або підсумкового моніторингу

Проаналізувати:

- позитивну динаміку;

- результати, яких вдалося досягти;
- труднощі, які залишаються;
- учнів або групи учнів, які потребують продовження підтримки;
- ефективність застосованих методів.

6. Висновки

Визначити:

- загальну результативність системи роботи;
- позитивні практики;
- основні проблеми;
- ризики подальшого поглиблення освітніх втрат.

7. Рекомендації

Сформулювати конкретні рекомендації для:

- адміністрації закладу;
- учителів початкових класів;
- учителів-предметників;
- класних керівників;
- працівників психологічної служби;
- професійних спільнот педагогів.

Додаток 9

ЧЕКЛІСТ УЧИТЕЛЯ
«Чи ефективно я працюю з освітніми втратами?»

Позначте «Так», «Частково» або «Потребує уваги».

Запитання	Так	Частково	Потребує уваги
Я визначив ключові результати навчання, які необхідно перевірити			
Я використав доцільний діагностичний інструмент			
Я проаналізував не лише оцінки, а конкретні труднощі учнів			
Я визначив труднощі, спільні для більшості класу			
Я визначив групи учнів із подібними потребами			
Я визначив учнів, яким потрібна індивідуальна підтримка			
Я встановив конкретні та реалістичні цілі підтримки			
Я не намагаюся механічно повторити весь пропущений матеріал			
Я інтегрую повторення в поточне навчання			
Я використовую диференційовані завдання			
Я уникаю надмірного додаткового навантаження			
Я надаю учням зрозумілий зворотний зв’язок			
Я відстежую динаміку, а не лише кінцеву оцінку			
Я змінюю методи, якщо підтримка не дає результату			
Я підтримую конструктивну взаємодію з батьками			
Я не допускаю стигматизації учнів із навчальними труднощами			

Мій пріоритет для вдосконалення роботи:

_____

_____